

CATEGORIE RUIMTELIJKE ORDENING MOET ZICH OP HET SOCIALE DOMEIN ORIËNTEREN

‘Sociaal, fysiek en stedelijk moeten meer verknoopt raken’

Gemeenten moeten de portefeuille stedelijke ontwikkeling actiever oppakken, vindt Gijsbert van Herk, voorzitter van het netwerk Directeuren Stedelijke Ontwikkeling (DSO). Er zou meer aandacht moeten komen voor de samenhang tussen onderwerpen nu er meer sociale taken op de gemeenten af komen.

TEKST ANA KARADAREVIC
ILLUSTRATIE CUNERA JOOSTEN

Het leek wel of er niet genoeg stenen konden worden aangeslept om alle bouwprojecten in Nederland te realiseren. Heel lang werd er maar gebouwd: nóg een woonwijk erbij, nóg een kantorenpark, nóg een nieuw winkelcentrum. ‘The sky was the limit met betrekking tot bouwprojecten’, zegt Gijsbert van Herk, behalve voorzitter van het netwerk DSO directeur stedelijke ontwikkeling bij de gemeente Breda. Stedelijke ontwikkeling was lange tijd een felbegeerde portefeuille. Het geld voor nieuwe bouwprojecten kon niet op en projectontwikkelaars telden forse bedragen neer voor grond van de gemeenten. Eerlijk is eerlijk, aldus Van Herk: al die aandacht heeft heel mooie ontwikkelingen in steden gebracht.

Maar de economische en financiële crisis sloegen toe in 2008 en de bouwwoede kwam in de jaren daarna zowat

tot stilstand. Voor grond van de gemeente, een belangrijke inkomstenbron, was amper meer belangstelling. Daar is in veel steden ook nog eens de vergrijzing bovenop gekomen en de krimp van het aantal inwoners. Zo kon het gebeuren dat stedelijke ontwikkeling decennialang het belangrijkste gespreksonderwerp was geweest in elk willekeurig stadhuis, maar dat het er de afgelopen jaren steeds minder toe leek te doen.

Toen het kabinet ook nog besloot om veel taken uit het sociale domein over te hevelen naar gemeenten, verlegden veel gemeenten hun aandacht naar zorg en ondersteuning. ‘In veel gemeenten wordt vooral nagedacht over de vraag hoe de decentralisaties de komende jaren worden doorgevoerd.’ Sommige steden hebben daarbij vooral aandacht voor het sociale domein. Van Herk pleit ervoor dat gemeenten nu niet de andere kant op doorslaan, maar dat ze aan de voorkant in samenhang fysieke, economische en sociale kwesties oppakken.

Want het een sluit het ander niet uit, vindt hij. Integendeel zelfs. ‘Als we praten over sociale huurwoningen gaat het niet alleen over die woningen maar ook over de sociale aspecten van wonen, zoals leefbaarheid van een wijk.’ Van Herk wijst op het feit dat gemeenten verantwoordelijk worden voor ouderenzorg. Van ouderen wordt verwacht dat ze langer thuis blijven wonen, waardoor er gebouwen leeg komen te staan. Het gesprek met instel-

lingen gaat dan niet alleen over zorg, maar ook over vastgoed.

Zorginstellingen hebben bovendien een werkgeversrol. ‘Bij het Amphia ziekenhuis in Breda werken bijna vijfduizend betaalde mensen en honderden vrijwilligers. Tijdens het gesprek met het ziekenhuis over modernisering en fysieke aanpassingen beginnen we als gemeente ook meteen over werkgelegenheid.’ Over werkgelegenheid in de zorg gesproken: in Breda verlenen zo’n zestig instellingen zorg aan de steeds ouder wordende bevolking. Al die instellingen hebben mensen in dienst. En met al die partijen gaat Van Herk graag in gesprek over andere onderwerpen dan alleen maar zorg, namelijk het hele palet aan verantwoordelijkheden dat de gemeente heeft voor haar inwoners.

SOCIAAL

Als het aan Van Herk ligt, raken het sociale en het fysieke stedelijke domein meer met elkaar verknoopt. Lang was de trend dat de stedelijke kant en de economische kant verbonden werden. Mensen moeten anders leren kijken, vindt Van Herk. ‘Bij stedelijke ontwikkeling denken negen van de tien ambtenaren aan het fysieke domein. Dat is gek. Het is in mijn ogen namelijk niet zo beperkt. Stedelijke ontwikkeling gaat ook over het sociale domein.’

In Breda, en waar dat al mogelijk is in de rest van de regio, is hij druk bezig met het leggen van verbanden tussen de belangrijke thema’s. Volgens hem gebeurt dit in wel meer steden, op initiatief van directeuren stedelijke ontwikkeling, al is de ene gemeente verder gevorderd dan de andere.

De rol van de overheid is een interessante, als het gaat om de ontwikkeling van steden en de regio’s eromheen. Van Herk: ‘Enerzijds zijn de grote gemeenten nog meer aan zet om ook in een regionaal netwerk te opereren, anderzijds zullen zij zich nog meer moeten ontwikkelen als ‘innovatiefabriek’, met eigen research & development-

STEDELIJKE ONTWIKKELING LEET ER DE AFGELOPEN JAREN STEEDS MINDER TOE TE DOEN

afdelingen.’ Daar bovenop moeten ze een rol pakken in een sterk stedennetwerk, vindt hij, want in 2050 woont 80 procent van de Europeanen in een stad. ●

WINNAAR RUIMTELIJKE ORDENING

Kennisplatform **CROW** (‘een onafhankelijke kennisorganisatie zonder winst oogmerk’) in Ede haalde in de sector ruimtelijke ordening, mobiliteit en wonen met 8,1 punten de hoogste score. De organisatie scoorde hoog op deskundigheid en een klantgerichte service. Ook de pro-actieve houding wordt gewaardeerd. Voor de dienstverleners in de sector ruimtelijke

ordening als geheel geldt dat opdrachtgevers betrouwbaarheid hoog waarderen, terwijl er nog winst te behalen is als het gaat om de kwaliteit van het eindproduct, de proactieve houding, de kwaliteit van de voorstellen en offertes en het nemen van verantwoordelijkheid voor het daadwerkelijk oplossen van het onderzochte probleem.